

MAHMURE TALAY BUTUR

1971 yılı seçimleri Adana İnönü Meydanı mitingi

“ Kafkasya’dan Gelen Elma Tohumu ile Yetişen Ağacın Son Görüntüsü”

Eczacı Mahmure Talay Butur, 2000 yılında Teb’e gönderdiği mektubunda, resim çalışmalarını “Kutsal Eczacılık Mesleğimle Bütünleşen Çalışmaların Öyküsü” şeklinde tanımlıyor. Çok geçmeden bu resimlere verdiği isimlerden, sanatın yanı sıra edebiyatın da içinde olduğunu anlıyoruz. “ Kafkasya’dan gelen elma tohumu ile yetişen ağacın son görüntüsü” bunlardan yalnızca biri. Öyleyse yaşam öyküsünü kendi ağzından dinleyelim:

“Cumhuriyetin ilk yıllarında mahallemizdeki İsmet İnönü mektebinde okudum sonra kız ve erkeklerin karışık olarak okuduğu Muhtelit mektebine devam ettim. Bir ara eski istasyonun oradaki kırmızı ortaokula gittik. Kız Lisesi açıldı. 1937 yılı kasım ayında, evimizin yakınından otomobil içinde Mustafa Kemal geçiyordu. Onu dalgın bakışlarla seyrettim. Hayran olmuştum Ona...1938 yılında Kız Lisesi’nin mezunları arasında ben de varım. Öğretmenlerimiz bizi

bu ülke için yetiştirdiler. Atatürk önümüzü açtı, bizler okuduk. 40 yıl kadar bu ülkeye yüreğimle hizmet ettim”

Şimdi bu yaşam öyküsünün virgül aralarını biraz açalım. Artık sıradan gelen bazı ayrıntıları günün şartlarında değerlendirebilmek için.

Eğer bir kişinin doğum tarihinin yanında Rumi tarih belirtildiğini görürseniz, anlamanız gereken, onun Cumhuriyetin ne anlama geldiğini iyi bildiği olmalıdır. Mahmure Talay Butur, Rumi 1334 (Miladi 1918) Adana doğumludur. Okula başladığında “Cumhuriyet İlkokulları” henüz ilk mezunların vermemiştir. Kız ve erkek öğrencilerin okuduğu muhtelit (karma) mektebinde 90 erkek ve Mahmure hanımla birlikte yalnızca 5 kız öğrenci vardı. Ardından Atatürk’ün Adana’da eğitimde modernleşmenin öncüsü olarak açtığı Kız Lisesi’nde eğitimine devam etti. Otomobilin içinde gördüğünde

İnönü-Kasım Gülek, Adana güç birliği toplantısı Şehir Kulübü 1972

hayranlıkla izlediği Atatürk'ün yolundan ve özellikle Halkçılık ilkesinden hiç ödün vermedi. 1964 yılında hayatını birleştirdiği Dr. Zeki Butur'un Ata'nın fikren saygı duyduğu bir arkadaşı olduğunu öğrendiğinde, geri kalan yıllarını eşinden dinlediği anıları gençlere aktararak geçirecektir. 1942'de İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun oldu. Bu kez sınıfında yalnızca 3 bayan öğrenci daha vardı.

Hayatına yayılan örnekleriyle, kadının toplumdaki konumunun iyileştirilmesi ve kızların eğitim görmesi konularında mücadele verdi. Mezuniyetinin ardından Adana'ya döndü. Anadolu'nun ilk Türk Eczanesi olarak 1902 yılında açılan ve geçtiğimiz yıl Haziran ayında restorasyon çalışmaları tamamlanarak tarihi değerine yakışır bir ihtişamlı tekrar hizmete başlayan Mustafa Rifat Gülek Eczanesi'nde (Büyük Eczane) çalışmaya başladı. Elindeki bu olanağı en iyi şekilde değerlendiren, mesleğini halkıyla bütünleşebildiği ölçüde seven ve kutsal sayan Butur, Adana'nın ilk eczacı kadınıydı. 12 yıl sonra kendine ait "Halk Eczanesi"ni kurarak 1974 yılına kadar mesleğine devam etti.

Mesleki başarılarının yanı sıra siyasete CHP'nin Adana-Misis'ten ilk kadın delegesi olarak katılmış mücadeleci kimliğini en başarılı şekilde sergilemiştir.

2001 yılında İçel'in Tarsus ilçesinde düzenlenen "2. Lokman Hekim Tıp

Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri" etkinliğinde Mahmure Talay Butur için bir bildiri sunuldu. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Sultan Alan ve Selim Kadioğlu'nun sunduğu bildiri "Bir Cumhuriyet Kızının Yaşam Öyküsünde Eczacılık Tarihi ve Felsefesi: Adana'nın İlk Kadın Eczacısı Mahmure Talay Butur" başlığı görülüyor.

Cumhuriyet tarihinin bilinçli bir tanığı olan Butur'un Eczacılık Mesleğinde KARIYER ve KAZANÇ hirsından uzak durduğu vurgulanan bildiri "popülizme taviz vermeden halk kitleleriyle yakın temasını yitirmemiş ve onları doğru bildiği yolda yönlendirmekten vazgeçmemiş örnek bir aydın" olarak nitelendirilmektedir.

Fenden sanata, edebiyattan siyasete, tohumu yeniden ve henüz atılmış bir ülkenin kalkınıp varolması için her ne gerekiyorsa; O, bir insan, bir eczacı ve bir kadın olarak kendi küçük bedensel varlığında hepsini gerçekleştirdi.

Kuşkusuz yemyeşil bir ağacı resmettiği eserine verdiği isim gibi, 28 Ocak 2003 günü aramızdan ayrıldığında, O, "Kafkasya'dan gelen elma tohumu ile yetişen ağacın son görüntüsüydü" Orta Asya'dan gelen ve Cumhuriyet tohumuyla yetişen nice çınarların son görüntüsü gibi.

Bizler o çınarlarda bir dal olabilirsek, yattıkları yerde huzur bulacaklardır.

